

A VÁSÁRHELYI CSODA

A 63. VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLATRÓL

A Vásárhelyi Őszi Tárlat léte önmagában is egy csoda. Egy olyan kiállítási fórum, amely 1954-ben indult és átélte – mondhatni túlélte – az elmúlt hat évtizedet. A kiállítás méltatói általában el szokták mondani, hogy a legrégebbi, folyamatosan megrendezésre kerülő országos képzőművészeti seregszemle, amely meg tudta őrizni sajátos arculatát a változó kortárs művészeti szcénában. Az induláskor vállaltan a vásárhelyi művészeknek, illetve a Virág utcai Alkotóház vagy a mártélyi művésztelep révén a városhoz kötődő művészeknek kívántak kiállítási lehetőséget biztosítani. Így kerülhetett a kiállítók közé Kondor Béla vagy Novotny Emil Róbert, akik budapesti létükre az itteni művésztelepi beutalásaik révén váltak „jogosultakká” a meghívásra. Apropó: meghívás.

A tárlat mindig meghívásos volt, és ez a hagyomány most is él, bár módosításokkal. A nyolcvanas években történt meg a meghívásos rendszer első felpuhítása, amikor erősen mutatkoztak annak jelei, hogy a hazai képzőművészeti főáram már nem a tárlat alatt fut. Ekkor a Képzőművészeti Főiskola végzős hallgatóinak meghívásával és itteni szerepeltetésével szerették volna a szervezők biztosítani a tárlat utánpótlását és megerősítését. Az azóta eltelt évtizedek több változást is hoztak – kurátori rendszer, külön felkértek meginvitálása, nyitott beadás lehetősége, internetes regisztráció – hogy csak néhányat említsünk.

De mindezek mellett van egy tényező, amin a szervezők nem akarnak, és hosszú ideig nem is fognak változtatni, ez pedig nem más, mint a zsüri intézménye. A szakmai szempontú válogatás azért sem hagyható el, mert 600-800 mű befogadására, illő kiállításban való tárlalására az Alföldi Galéria nem képes. (Tegyük hozzá zárójelben: ennyi mű bemutatására Hódmezővásárhelyen egyetlen épület sem alkalmas.)

Tehát nem csupán a darabszám, de a szakmai szempontok miatt is szükség van a zsüri intézményére. A zsüriben, a mindenkori múzeumigazgatón (aki a zsüri elnöke is egyben) és a kiállítás kurátorán kívül még két-három művészettörténész, az előző évi Tornyai-plakettes művész, valamint festő-, grafikus- és szobrászművész vesz részt. Az utóbbi években ez egy tizenkét-tizenhárom tagú testületet jelentett, míg az idei évben úgy alakult, hogy egy nyolc főből álló grémium válogatta a kétszázötvenhárom művész által beadott hatszázhuszonhárom alkotást. A két napos kemény szakmai munka eredményeként százharminchárom alkotónak összesen kettőszázhárom műve maradt benn a kiállításban. Ez a darabszám ötven-hatvannal alatta marad az utóbbi évtizedben kiállított művek számánál. Ezért volt kissé furcsa a kiállítás rendezőjének (jelen sorok írójának) a termek levegősen elegáns rendezhetőségének élménye.

Az idei rendezés elveiben – talán a laikus tárlatlátogató számára is érzékelhetően – igyekezett rendhagyó lenni, és amennyire az anyag engedte új összefüggéseket felvillantani a kiállításban bennmaradt műtárgycsoportok között. Így kerülhetett az Alföldi Galéria Kossuth-téri szárnyának egyik különbejáratú termébe az úgynevezett „intermédiák” művek csoportja, – itt Radics Márk, Donka Gergely, Szvet Tamás vagy Sándor Eszter műveire kell gondolni –, melyek a tárlaton mindig kisebbségben lévő geometrikus absztrakt művekben találták meg társaikat – Nagámi, Magén István vagy Minya Mária alkotásaiban. Ezzel a tereppel jól összehasonlítható szemléleti oppozíciót jelent a hagyományokat nem elvető, hanem azokat megújító művek, illetve művészek sora a szomszédos különbejáratú teremben. Földi Péter, Kalmárné Horóczy Margit, Darázs József, Sejben Lajos vagy a vásárhe-

lyi Szabó Péter műveit láthatjuk itt, s ezek az alkotók a népművészetet, a törzsi művészetet vagy az archaikus kultúrák művészetét gondolják tovább, parafrázálják vagy innovatív módon törnek azok megújítására. Éppen azért, mert e „különtermek” önálló szemléleti egységeknek adnak otthont, nem volt lehetőség a grafikai jellegű művek egy térben való elhelyezésére. Így a grafikák, az egyes művek stílusához vagy tematikájához illő festmények és plasztikák közé rendezve nyerték el végleges helyüket a kiállításban, s ezzel próbálta a rendező az egyes műfajok (festmény, grafika) közötti rögzült hierarchiát felszámolni.

Az idei tárlat díjazottjai között szép számmal találunk fiatalokat, hiszen a huszonkét díj közül azoknak több mint a felét a huszas, harmincas éveiben járó művész nyerte el. Felsőrolásuktól most eltekintenek, hiszen a katalógus szépen dokumentálja személyüket és munkásságukat.

Kondor Attila műveiről, – aki a 63. Vásárhelyi Őszi Tárlat fődíját, a Tornyai-plakettet kapta – viszont beszélni kell. Az 1974-es születésű festőművész a Magyar Képzőművészeti Egyetem elvégzése után a Sensaria művészcsoport tagjaként jelentkezett először a Vásárhelyi Őszi Tárlatokon. Részt vett a Vásárhelyi Képzőművészeti Szimpózium munkájában is, és 2015-ben egyéni kiállítása volt a Tornyai János Múzeum földszinti termeiben. A klasszikus és keleti filozófiákban járatos alkotó metafizikus tartalmak érzékeny festői ábrázolásával feszegeti a valóság és nemlét határait, a látott és tükrözött világ lételméleti viszonyait. Az idei tárlatra beadott művei is ennek a problematikának három arculatát villantják fel, és ha marad a nézőben e műveket látva kérdés, jövőre, a Tornyai-plakettes művészek kijáró kamarakiállításán részletesebb és teljesebb kifejtését remélhetjük tőle 2017 októberében.

□ Nagy Imre

Forrás: Tornyai János Múzeum. Fotó: Dömötör Mihály

KÓSA GERGELY
Négy per három — Bulcsú utca 21/A.

Forrás: Tornyai János Múzeum. Fotó: Dömötör Mihály

TAMÁSI CLAUDIA
Képzeltetés I.